

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-1233

06.04.2018

Міністру освіти і науки України

ГРИНЕВИЧ Л.М.

Шановна Ліліє Михайлівно!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Суислової І. М., оголошений на засіданні Верховної Ради України 6 квітня 2018 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 4 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

1233

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

вул. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, тел.: (044) 255-44-41

Suslova.Iryna@rada.gov.ua, <http://irynasuslova.com>

05.04.18 № 133-200

Міністру освіти і науки України

Гриневич Л.М.

01135, м. Київ, проспект Перемоги, 10

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

Щодо недопущення прийняття дискримінаційних актів, що обмежують права дитини на здобуття освіти у найбільш наближеному до місця проживання навчальному закладі

Шановна Ліліє Михайлівно!

На виконання ч. 3 ст. 18 Закону України «Про загальну середню освіту» Міністерством освіти та науки України був розроблений проект Наказу «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти» (далі – Проект Наказу), який 5 березня 2018 року був винесений на громадське обговорення.

Проект Наказу, зокрема, положення пункту 4 Розділу II проекту Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти (далі - Порядок), не враховують сучасний стан внутрішньої міграції населення України, а також ситуацію масового внутрішнього переміщення, яке відбулося внаслідок збройної агресії з боку Росії, а деякі його положення прямо суперечать нормам законодавства України. Таким чином, проект Порядку містить норми, що **обмежують право на освіту, право на свободу пересування та вільний вибір місця проживання.**

З метою врегулювання питання зарахування дітей до першого класу, Міністерство освіти та науки України пропонує надати право першочергового зарахування до школи дітей, які проживають на території обслуговування закладу освіти (тобто у межах адміністративно-територіальної одиниці або її частини, що визначена і закріплена в установленому законодавством порядку за закладом освіти для забезпечення права кожної дитини, яка проживає на цій території, на здобуття початкової та/або базової середньої освіти у цьому закладі освіти).

При цьому, за пропозицією Міністерства освіти та науки України, для підтвердження права дитини, яка проживає/перебуває на території обслуговування

закладу, на її першочергове зарахування, один із батьків дитини має подати разом із заявою про зарахування дитини один з таких документів:

1) **копія одного з документів, до яких вносяться відомості про місце проживання** (паспорт громадянина України, тимчасове посвідчення громадянина України, посвідка на постійне проживання, посвідка на тимчасове проживання, посвідчення біженця, посвідчення особи, яка потребує додаткового захисту, посвідчення особи, якій надано тимчасовий захист) одного з батьків дитини з відміткою про реєстрацію місця проживання на території обслуговування закладу (під час подання документів пред'являється оригінал відповідного документа);

2) **довідка про реєстрацію місця проживання/перебування особи** (дитини або одного з її батьків), що видається відповідно до Правил реєстрації місця проживання та Порядку передачі органами реєстрації інформації до Єдиного державного демографічного реєстру, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 2 березня 2016 року № 207;

3) **витяг з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання/перебування особи** (дитини або одного з її батьків);

4) **копія документа, що засвідчує право на проживання дитини, одного з батьків дитини на території обслуговування закладу освіти: право власності на відповідне житло або право на користування ним** (договір на користування житловим приміщенням має бути нотаріально посвідчений (крім договору на користування кімнатою в гуртожитку) або зареєстрований відповідно до статті 158 Житлового кодексу УРСР). Під час подання заяви пред'являється оригінал відповідного документа.

Сьогодні в Україні значна кількість громадян проживають у житлі, у якому вони не зареєстровані, **що унеможлиблює отримання і надання ними вищевказаних документів.**

Це обумовлюється, зокрема, наступним. У вітчизняному цивільному законодавстві не існує процедури реєстрації договорів оренди органами місцевого самоврядування, відповідно до статті 158 Житлового кодексу УРСР. Також Цивільний кодекс України не передбачає нотаріального посвідчення договорів оренди, оскільки такі договори є дійсним, якщо він укладений в письмовій формі, відповідно до частини першої статті 811 Цивільного кодексу України. У багатьох випадках оренда житла відбувається на підставі усних домовленостей з власником житла, оскільки орендодавці зазвичай не дозволяють орендарям реєструвати місце проживання в орендованому житлі. Таким чином, часто діти та їхні батьки не мають можливості зареєструвати фактичне місце проживання із незалежних від їх волі обставин. А за проектом Наказу такі діти втраять можливість першочергово претендувати на навчання в школі за місцем проживання.

Також ці положення Проекту Наказу обмежать доступ до освіти за місцем проживання особам із незареєстрованим місцем проживання, зокрема, дітей з числа ромської національної меншини. **За даними УВКБ ООН, 70% ромського населення України не можуть підтвердити фактичне місце свого проживання** через відсутність документації на будинки, в яких вони проживають (особливо в таборах Закарпатської області). А близько 10% з них не мають документів, що посвідчують особу, та перебувають під ризиком відсутності громадянства.

Таким чином, відповідно до проекту Порядку, який був представлений Міністерством освіти та науки, діти, які фактично проживають на території

обслуговування школи, проте не зареєстровані там, а їхні батьки не мають там майна, або їхній договір оренди квартири, в якій мешкає родина, не є нотаріально посвідченим або зареєстрованим відповідно до статті 158 Житлового кодексу УРСР, **позбавляються права здобувати початкову та базову середню освіту** в закладі освіти (його філії), що найбільш доступний та наближений до місця проживання особи. І це прямо суперечить задекларованому в статті 13 Закону України «Про освіту» праву кожної особи здобувати початкову та базову середню освіту в закладі освіти (його філії), що найбільш доступний та наближений до місця проживання особи.

Як стало відомо, станом на 05.04.2018 року, Міністерством освіти та науки України було відкликано даний проект Наказу з державної реєстрації Міністерства юстиції України для доопрацювання.

Відповідно до статті 53 Конституції України, повна загальна середня освіта є обов'язковою. Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам.

Згідно частини 2 статті 3 Закону України «Про освіту», в Україні створюються рівні умови доступу до освіти. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття освіти. Право на освіту гарантується незалежно від віку, статі, раси, стану здоров'я, інвалідності, громадянства, національності, політичних, релігійних чи інших переконань, кольору шкіри, **місця проживання**, мови спілкування, походження, соціального і майнового стану, наявності судимості, а також інших обставин та ознак.

Також слід зазначити, що, відповідно до статті 1 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», дискримінація – це ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними (далі - певні ознаки), зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Непряма дискримінація – ситуація, за якої внаслідок реалізації чи застосування формально нейтральних правових норм, критеріїв оцінки, правил, вимог чи практики для особи та/або групи осіб за їх певними ознаками виникають **менш сприятливі умови** або становище порівняно з іншими особами та/або групами осіб, крім випадків, коли їх реалізація чи застосування має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Також звертаю Вашу увагу, що дане питання розглядалось на засіданні Комітету Верховної Ради з питань прав людини, національних меншин та міжнаціональних відносин 3 березня 2018 року. На засіданні одноголосно було прийнято рішення про звернення до Міністерства освіти і науки України з приводу недопущення прийняття дискримінаційних норм у згаданому проекті

Наказу.

Таким чином, враховуючи вищевикладене, керуючись ст. 15 Закону України «Про статус народного депутата України», прошу Вас:

1. Під час доопрацювання та внесення змін до проекту Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти» врахувати зауваження Комітету, інших уповноважених органів та неурядових організацій з метою недопущення прийняття дискримінаційних норм, що обмежують права на здобуття освіти у найбільш доступному та наближеному до місця проживання особи навчальному закладі.

2. Поінформувати мене про вжиті заходи та результати розгляду даного запиту у строк, визначений частиною 5 статті 15 Закону України «Про статус народного депутата України».

**З повагою,
народний депутат України**

**І. М. Сулова
(посвідчення №133)**